

CHLEW (55) *sb m*

chlew (54), **chliw** (1); chlew: chliw *Murm* (3 : 1).

chlew (4), chl^{ew} (2) *Mącz* (4 : 2) (*Cn e pochylone*). ◊ chl^{ew}-.

sg *N* chl^{ew} (22). ◊ *G* chl^{ewa} (7). ◊ *A* chl^{ew} (1). ◊ *I* chl^{ew}(e)m (1). ◊ *L* chl^{ewie} (22). ◊ *pl N* chl^{ewy} (2). ◊ *G* chl^{ew}(o)w (4). ◊ *A* chl^{ewy} (4). ◊ *I* chl^{ewami} (1). ◊ *L* chl^{ewach} (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w.

*Pomieszczenie dla bydła lub ptactwa domowego; bovine Murm, Mącz, Cn; chenoboscion Murm, Mymer¹, BartBydg; hara Mymer¹, Mącz, Calep; suile BartBydg, Mącz, Calep; bubile Mącz, Cn; nessotrophion Murm, BartBydg; nessotrophium Mymer¹, BartBydg; stabulum Mącz, Cn; bostar Mymer¹; chenotrophium, saginarium Mącz; caula, catabulum, mandra, praesepe, praesepes, stabularium Cn (55) : Kozá gdy precz wychodziłá/ Kozłę w chlewie oštáwiłá *BierEz* N2, K2, N2, N3v, R2v; Czemu leżyfs tu w chl^{ewie} niebiełká perelko? *OpecŻyw* 19; *ZapWar* 1531 nr 2540, 1550 nr 2664 [2 r.]; ábowiem gdzie obrázow niemálz w kościele/ tedy iákoby wízedł do iákiey íthodoły/ álbo do chlewá? *KrowObr* 115v; *RejWiz* 12; Y będą polá chlewámi trzod *Leop Is* 65/10; *RejZwierz* 138; Saginarius, Sadz/ chli^{ew} do tuczenia. *Mącz* 364b; *SienLek* 2v; *GórnDworz* P8v; *HistRzym* 29 [2r.]; *RejZwierc* 221; *BudBib Ez* 25/5; *StrykKron* 105; Iam/ pry/ iest koźiel: idźze ípác do chl^{ewá}. *KochFr* 47; *ZapKóscier* 1584/43 [2r.], 1588/77v [2r.], 80v; *GostGosp* 76; *KlonWor* 14, 22.*

Wyrażenia: »gęsi chlew« [szyk 5 : 2] (6): *Chenoboscion* [...] Gęfy chlew albo koćyec. *Murm* 83, 134; *Mymer¹* 30; *BartBydg* 27; *Chenotrophium*, Gęsy chl^{ew}. *Mącz* 51c; *WerKaz* 299.

»kaczy (a. kac(z)czany) chlew« (4): *Nesotrophion*, entenštál Kácczány chlyw *Murm* 84; *Mymer¹* 25v; *nosotrophium* [!], kaczy chlew, caczornyk *BartBydg* 98b, 68.

»krowi chlew« (1): *Bovile*. [...] *Krowy* álbo woły chlew *Murm* 133.

»skoczy chlew« (1): *Ielen* [...] *Do skoczego chlewá wbieżał/ By miedzy woły vleżał. BierEz* R2v.

»świni (a. świński) chlew« (6): *Mymer¹* 30v; *BartBydg* 153b; *Ara. Ołtars. Sed Hara cum aspiratione, stabulum porcorum significat, Swini chlew. Mącz* 13d; *Suile. Swiński chliw. Mącz* 435d, 153a; *Hara – Kąrmnik, świński chlew. Calep* 472a, 1036b.

»wołowy (a. woli) chlew« (3): *Murm* 133; *Bostar Oíchenštál. wołowy chlew. Mymer¹* 30; *Mącz* 26b.

Szereg: »chlew i (albo) obora« (3): *Leop Num* 32/24; *Bovile et bubile, Wołowy chlew/ álbo/ oborá. Mącz* 26b; *KlonWor* 39.

Przen (2) :

a. *Praca przy bydle* (1) : *A przeto ták rzeczefz słudze memu Dawidowi/ [...] iam cię wziął od chlewá gdys chodził zá drobem [tugurio e pecudibus]/ ábyś był przełożonym nád ludem moim Izráelem. BudBib 1.Par* 17/7.

b. *Pomieszczenie budzące wstręt* (1) : *Nie málz na kościoły/ ná vbogie y nędzne poddáne/ [...] wżytko na zbytkách y íprofnych vtrátách ginie/ y w chlewách zoštáie. SkarKazSej* 705a.

Synonimy: *barłog, kaczornik, karmnik, kociec, kojec, obora, sadz.*

Cf CHLEWNIA

